

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica xix. post trinitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

due nature. scz diuina et huma-
na. et quia sufficienter probauit
hoc sequitur. Nemo poterat re-
spondere. quia non poterat scri-
pturam negare. nec ausus fuit
quisq̄ ex illa die eum amplius
interrogare. ¶ Considerandum
tñ q̄ vt dicit magister nicolaus
de lyra q̄ iudei moderni diuini-
tatem christi negantes dicunt p̄
dictam auctoritatem esse ad lit-
teram de abrahā. et q̄ eleazar
dispensator domus abrahe fe-
cit hunc psalmū agens deo gra-
tias de victoria quā habuit abra-
ham de quinq̄ regibus. vt patet
Gen. xiiii. Post quam victoriam
apparuit dñm abrahe dicens.
Noli timere abrahā ego prote-
ctor tuus sum et merces tua ma-
gna nimis. Dicunt ergo q̄ elea-
zar loquitur sic. Dixit dominus
i. deus celi qui est dominus om-
nium dixit domino meo abrahā
sede a dextris meis etc. quia con-
fortauit eum vt visum est p̄mit-
tendo ei auxilium et premium.
¶ Sed ista expositio patet esse
falsa ex multis. Primo per titu-
lum psalmi. vbi ponitur psalmus
dauid. etiam in hebreo. quia nō
ponit in psalmis factis ab alijs.
Secūdo per illud q̄ scribit in ps.
Et vtero ante luciferum genui-
te. quod non potest dici de abra-
ham. q̄ sit genitus ex vtero dei
vel substantia. et ante luciferum
i. ante mundi creationem. sed so-
lus potest verificari de filio dei
Et iterum in fine psalmi dicit.

Tu es sacerdos etc. quod non po-
test verificari de abrahā qui nō
fuit sacerdos. et dato q̄ fuisset
tamen sacerdotium eius nō po-
tuisset fuisse eternum. sed solū sa-
cerdotium xpi est eternum. ¶ Ad
rationes in oppositum. ¶ Ad pri-
mam rñdet negādo p̄sequentia
qz lz generatio eterna sit ineffa-
bilis hoib⁹. nō tñ deo. q̄ de ea lo-
quitur in sacra scriptura. ¶ Ad
scdā rñdetur negādo p̄sequen-
tiam. Et rō est. qz p̄ dexterā non
intelligitur aliqua sedes localis
sed equalitas glorie et honoris
sicut dictū est. in qua est equalis
xps patri fm̄ quod deus. ¶ Ad
tertiam rñdet. negādo p̄sequen-
tiam. Et ratio est. quia ly donec
aliquando importat tempus de-
terminatum. aliquando infinitū.
hic vero importat infinitum.

Dominica
decimanona.
est euangeliū
Ascendens ie-
sus in nauicu-
lam. Matth.
it. Circa qd̄

possunt disputari sequentes que-
stiones. ¶ Prima vtrum christus
fm̄ qd̄ homo habuit potestatem
dimittendi peccata. ¶ Secūda.
vtrum a christo fuerit aliqua po-
testas collata ministris ecclesie
ad expulsiōem vel remissionē pec-
cati ¶ Tertia. vtrum eque faci-
le sit paraliticum curare et pec-
cata dimittere.

D primaz
questionē sic
pcedit. Ervi
datur qd xps
fm qd hō ha
buit potesta
tē dimitte
di pctā. ¶ Pri
mo sic ex pra
fenti euangelio. vbi dicit. Et autē
sciatis qz filius hominis habet
potestatem dimittendi peccata.
dixit paralytico. Surge et ambu
la. sz non oportebat ostendere fi
gnum ad pbandū qd deus habe
ret ptatem dimittendi peccata.
qz hoc iudei cōfitebantur. ergo
etiam fm qd homo habuit pote
statem dimittēdi pctā. ¶ Scdo
sic. Christus fm qd homo est re
demptor noster. sed nō potest ali
quis liberari a seruitute peccat
i nisi sibi peccatū dimissum sit.
ergo xps fm qd homo habuit po
testatē dimittendi pctā. ¶ Ter
tio sic. super illud Job. v. Sicut
pater suscitatur mortuos. et dicit
Augu. Judicat et suscitatur corpa
non pater sed filius fm humani
tatis dispēsationem qua minor
est patre. sed suscitatio corporū
attestatur suscitacionem anima
rum qd fit p remissionē peccati.
ergo xps fm qd homo potuit di
mittere peccata. In oppositū sic
Illud qd est solius dei nō cōue
nit xpo fm qd homo. sz dimitte
re peccata est huiusmodi. fm il
lud Ysa. xliij. Ego sus hō deo in

quitates tuas propter me. ergo
non puenit xpo fm quod homo.
¶ Scdo sic. Nulli remittit peccatum nisi p spiritum sanctū. sz
xps fm qd homo nō poterat re
re spūm sanctū. ergo non poterat
remittere pctā fm qd hō. ¶ Tho
spondeo dicendū iuxta sanctum
Thomā (iiij. p. q. lxxij. ar. ij. Et
ij. sen. di. v. ar. j. q. j.) qd tripliciter
est potestas absoluēdi a peccatis
Una est potestas auctoritatis
et hec solius est dei. qd ppria vir
tute pctā dimittit quasi pncipalis
causa remissionis pcti. De
de de tali potestate fit ista p
fio. Christus remittere pctā nō
tuit fm qd homo. Pater p
sic Ille solus possunt pctā dimit
tere ppria potestate. que potest
animas viuificare. sed solus dei
est aias viuificare. vt dicit Augu
gusti. sup Jobem. ergo et. Illa
potestas est misterij. Et de tali
scda conclusio. qd talis potestas
puenit his qd sacramēta ministrant
vel dispensant. in quibus diuina
virtus secretius operatur salutē.
Tertia potestas est media qd hō
potestas excellētie. Et de ista
tertia conclusio. qd hō xps p alio
habuit. Attēditur autē hec pot
estas qdum ad tria. Primo qd
ad hoc ex merito passionis eius
baptismus efficacitā habet. nō
autē ex merito alicuius alterius
ptizantis. Scdo qdum ad hoc qd
xps sine sacramento sacramen
torum effectum conferre potuerit
quasi dominus institutor. sacra

mentozum. qđ de alijs nō dī rē.
 Tertio qđ ad hoc qđ ad ino-
 cationē nominis ei⁹ dabat remis-
 sio peccatoꝝ in baptisimo in pri-
 ma ecclesia. ¶ Ad ratiōes in op-
 positū. ¶ Ad p̄maz respōdet. ne-
 gando p̄sequentiam. Et ratio est
 qđ filius habebat potestatem au-
 ctoritatis dimitteđi peccata nō
 s̄m qđ homo. sed s̄m qđ deus. et
 ideo p̄ miraculū ostensuz hoc p̄-
 batur. ¶ Ille homo esset de⁹ cui
 natura obediebat q̄si p̄prio crea-
 toꝝ. ¶ Ad scđam respōdet. ne-
 gando p̄sequentiam. Et ratio ē.
 quia redemptoz vno modo dī p̄-
 pter vsum potestatis auctozita-
 tiue in absolucndo a pctō. et sic
 x̄ps s̄m quod deus redēptoz est.
 Alio modo dī p̄pter officiu⁹ hu-
 militatis. sic competit x̄po esse
 redemptozē s̄m qđ homo in q̄tū
 per humilitatem passiōis nobis
 remissionē meruit peccatoꝝ. et
 hoc p̄tinet ad potestatem excel-
 lentie. vt dictū est. ¶ Ad tertiā
 respōdet. negando consequen-
 tiaz de potestate auctozitatiua.
 Dicimus enim qđ potestas quaz
 xp̄istus habuit suscitandi coz-
 pora non fuit potestas tantū mi-
 nisterij. sicut etiam petrus mor-
 tuos suscitauit. nec est iterū po-
 testas auctozitatis. quia hoc so-
 lius dei est. s̄z est potestas cuius-
 dam excellētie que ei competit
 ex vniōe ad deum. vt s̄z impe-
 rio non p̄cece mortuos suscita-
 ret. et simul habuit potestatem
 excellentie in remittendo pctā.

D secūdaꝝ

questionez sic
 p̄cedit. Et vi-
 detur qđ a x̄po
 fuerit aliqua
 potestas colla-
 ta ministris ad
 expulsiōē sine remissionē pec-
 cati. ¶ Primo. Data est ministris
 aliq̄ potestas sp̄ualis. s̄z ad emū-
 dationem corporalē nō requirit̄
 aliqua potestas sp̄ualis. s̄z suffi-
 cit corporalis. ergo ministris col-
 lata est aliqua potestas sp̄ualis
 ad emundationem interiorē.
 ¶ Secdo sic. s̄m Dionysij. vj. ce-
 lestis hierarchie. ad ministros ec-
 clesie pertinet purgare illumina-
 re et p̄ficere. sed purgatio in ec-
 clesia fit a sordibus mētis. ergo
 ministris ē data potestas coope-
 randi ad interiorē emūdatiō-
 nem. ¶ Tertio sic. Pl⁹ est expel-
 lere demonē qđ seminatu⁹ p̄ ipsū
 s̄z peccatum. sed deus dedit ho-
 minibus potestātē demones ex-
 pellendi. vt patet Luce. x. Ergo
 multo fortius potuit dare pote-
 statem expellendi peccatū. ¶ In
 oppositum arguitur sic. Ma-
 ius est iustificare impiū qđ crea-
 re celum et terrā. s̄z in creatione
 celi et terre nihil deo coopabat̄.
 ergo nec i iustificatiōe ipsi. ¶ Re-
 spondeo dicēdū sub certis p̄clu-
 sionibus iuxta triplices potesta-
 tem determinatam in superiorē
 questiōe. Prima potestas aucto-
 ritatis expellēdi pcti siue emun-

Dñica. xij. post trinitatem.

dandi animas a peccatis nō po-
test creature alicui cōicari. Ista
pclusio patet sic (iij. sen. di. v. q.
f. ar. iij. q. f. in pncipio.) Quicqd
em cōicatum alicui traheret ip-
sus extra terminos speciei non
potest cōmunicari ei. sicut equo
non potest cōmunicari q̄ ha-
beat rationē. q̄uis hoc cōmuni-
catū sit homini. q̄ autem cō-
municatū alicui traheret ipsum
extra terminos creature nō po-
test alicui crature cōmunicari.
potestas aut auctoritatis est hu-
iusmodi. qz nō potest esse q̄ crea-
tura sit pncipale agens respectu
nobilissimi effectus quo ultimo
fini cōiungit aia rationalis cui
est gratia per quam fit remissio
peccatorū. ¶ Secda pclusio. Po-
testas ministerij cooperationis
ad emūdationē interiorē col-
lata est ministris. non sicut cau-
sans sed sicut disponens ad eaz.
Ipsi em sacramēta cōferūt que
ad gratiam disponūt p̄ quaz fit
remissio pctōrū. Vñ Job. xx. di-
citur discipulis. Quoz remiseri-
tis pctā remittūt eis. nec hoc d̄r
q̄rum ad manifestationē tantū.
sicut aliqui volūt dicere. qz sic sa-
cerdos noui testamēti non ha-
beret maiorē potestātē q̄ sacer-
dos veteris testamēti ergo opo-
ret itelligere q̄ aliquo modo co-
operatur ad emūdationē culpe
instrumentalit̄ r̄ dispositiue sicut
dictum est. ¶ Tertia cōclusio (q̄
h̄. vbi. s. q. ij.) Potestātē excel-
lentie deus homini puro cōfer-

re potuit. r̄ ita ministris ecclesie
potuit eni in tante gratie plen-
tudinē conferre vt eorum me-
ritum cooperetur ad sacramen-
torum effectus. vt ad invocatio-
nem nominum ipsorum sancti-
ficarentur sacramēta. sed tunc
non fuit decens vt conferret. ne
spes in homine poneretur. et in
ecclesie verum caput esse ostē-
deretur a quo omnia mēbra spi-
ritualem sensum r̄ motum rece-
perent. qd est christus. ¶ Ad ratio-
nes in oppositū. ¶ Ad primas re-
spondetur. q̄ potestas spiritalis
que ministris ecclesie cōcon-
ditur ad aliquid interius se cō-
dit. sicut virtus sacramentalis
sed non ad collationē gratie p̄
quaz remissio peccatorū directē
et pncipaliter pertingit. sicut
disponendo. sicut dictū est. ¶ Ad
secundam respōdetur. q̄ purga-
tio de qua Dionysius loquitur est
a tenebris ignorantie. sicut ipse
met dicit. vnde magis pertinet
ad intellectum q̄ ad effectum.
¶ Ad tertiam respondetur. no-
gando assumptum. Et ratio est.
quia potestas data hominibus
expellendi demones est quantum
ad effectum nocuenti corpora-
lis quem inuēntis faciunt non
quantum ad effectum nocuenti
spiritualis quod est peccatum.
quia solius dei est peccatum ex-
pellere et a seruitute demonis
liberare. Johannis. octauo. Et
filius vos liberauit vere liberi
eritis.

D tertiam
questionem sic
pceditur. Et vi
detur qd nō eq̄
facile sit cura
re paralytus ⁊
pctā dimittere

¶ Primo sic. Virtute nature p
artē medicine potest paralytic⁹
quōdōq; curari. sed dimittere pec
cata supercedit intantū omnē
virtutem creatam ⁊ humanā et
angelicam vt sit solius dei hoc
facere. sicut patet Ysa. xliij. Ego
sum qui deleo iniquitates ⁊ pec
cata. ergo ⁊c. **¶** Secdo sic. Quan
to anima est nobilior corpore tā
to peccata dimittere mai⁹ est q̄
corp⁹ sanare. **¶** Tertio sic. Ma
ius est iustificare impiū q̄ crea
re celum ⁊ terram. ergo magis
est dimittere peccata q̄ sanare
paralyticū. cum iustificatio ip̄i
sit peccatorū remissio. **¶** In op
positum videtur esse p̄sens euā
gelium. **¶** Respondeo dicendū.
q̄ ista cōparatio potest fieri re
spectu operātis. ⁊ sic amabo sūt
eque facilia. vel respectu oper⁹.
et sic dimittere peccata est diffi
cilius. qz vt dicit Augusti. Ma
gis est de impio facere pium. q̄
celum ⁊ terram creare. qz deus
habet ibi resistantiam. s. volun
tatem p̄uam. In creatione au
tem nihil resistens habuit. Vel
(vt h̄. iij. p. q. xliij. ar. iij. ad. iij.)
potest fieri cōparatio respectu
nostre cognitionis. et sic facili⁹

est dicere. Remittitur tibi pec
cata q̄ dicere paralytico Surge
⁊c. qz illud nō videmus istud
autē vidētes admiramur. Ebr̄i
sostom⁹. Quanto anima potior
est corpore. tanto curatio anime
plus est q̄ corporis. qz illud oc
cultuz est. addit quod manifestū
est. Vel. potest itelligi respectu
locutionis. ac si dicat Eque faci
le est dicere. Dimitte tibi pec
cata tua. et dicere. Surge ⁊ am
bula. si ergo videritis q̄ ad meū
dicere. surge et ambula. sequi
tur curatio corporis. credatis q̄
ad meum dicere. remittuntur tibi
peccata tua. sequitur curatio
mentis. **¶** Ad rationes in oppo
situm. **¶** Ad primam respondet.
q̄ licet paralytis virtute nature
aliqñ possit curari. nō tamen su
bito nec ita perfecte q̄ statiz ho
mo possit lectū in quo iacet por
tare sicut dicitur hic. vnde p̄ im
perium tanq̄ ppria virtute sa
nare paralyticum eiusdem pore
statis est. sicut dimittere pecca
ta. p̄pter quod dicit. Quid est? fa
cilius dicere. ⁊c quasi diceret.
Equalis sunt potestatis vtraq;
ex quo concludit virtutem sue
diuinitatis perfectam. dicens.
Et autem sciatis qz filius ho
minis habet potestātē in terra
dimitte dī pctā vt de⁹. nō vt ho
mo pur⁹ tūc ait paralytico surge
⁊c. vñ vbo iperativo curauit. qd
est ppriuz dei ps. Dixit ⁊ facta
sūt. tria habebat ifirm⁹ iacebat
i lecto portabat ab alijs ⁊ ire nō

Dñica. xx. post trinitatem.

poterat. quia ergo iacebat. dixit
Surge. quia in lecto portabat.
dixit. Tolle lectum tuum. quia ire
non poterat. dixit. Et ambula. dei
enim perfecta sunt opera. Deut.
xxij. Sicut autem per litteram ha-
bentem sigillum declarat voluntas
ipsius scribentis. sic per signum quod
est virtutis diuine manifestissi-
mum ostenditur veritas diuine
virtutis. Alii autem sancti qui fece-
runt miracula fecerunt hoc im-
plorando diuinam potentiam et cle-
mentiam et non imperando. et si
aliqui in talibus imperabant hoc
non erat virtute propria sed expri-
mendo virtutem christi tanquam mini-
stri non domini. sicut aliqui impera-
bant demonibus ut recederent ab
obsessis corporibus in nomine christi et
auctoritatis eius. ¶ Ad secundam
dicitur quod hoc sanare animam sit ma-
ius quam sanare corpus. tamen unius et
eiusdem potestatis sunt. ¶ Ad ter-
tiam per responsio ex dictis.

Dominica
xx. est euange-
lium. Dicebat
iesus turbis
iudeorum et.
matthaei. xxij.
Circa quod pos-
sunt disputari sequentes questio-
nes. ¶ Prima. utrum pater ce-
lestis fecit nuptias filio quando
nature humane coniungit. ¶ Se-
cundo. utrum caritas sit vestis
nuptialis. ¶ Tertia. utrum non
habet vestem nuptialem. scilicet

caritatem. finaliter proficiat
in tenebras exteriores ubi erit
fletus et stridor dentium.

¶ Prima
sic procedit.
Et videtur
pater non fecit
nuptias filio
suo quoniam huma-
ne nature con-
iungit. ¶ Se-
cundo sic. matri-
monium est viri et mulieris con-
iunctio indiuidua vite consuetudine
retinens. xxvij. q. ij. s. i. extra de
presump. illud. et infra de nuptiis.
s. ij. sed coniunctio filii cum huma-
na natura non est coniunctio viri et
mulieris. ergo etc. ¶ Tercio sic.
consensus facit matrimonium. et
xxvij. q. ij. c. Matrimonium. sed in
coniunctione ista filii dei cum na-
tura nullus videtur precessisse
consensus. ergo etc. ¶ Quarto sic.
in matrimonio sunt due perso-
ne distincte. scilicet maritus et uxor.
sed in ista coniunctione non sunt
distincte persone. sed unio huma-
ne nature facta est in persona
filii dei. ergo non potest dici matri-
monium siue nuptie. ¶ In opposi-
tum est euangelium presens. ¶ Quinto
spondeo dicendum. quod tres nuptie
dicuntur spirituales filii dei. scilicet
in natura. in spiritu. et gloria. In
natura quoniam sibi natura nostra
coniungit. In spiritu quoniam spiritu
boisibi coniungit. In gloria quoniam
totum luce sue diuinitatis imple-
uit. Prime facte sunt in veteri